

želijo družbeniki, naj se č. gospodje, ki podpore dobivajo, pri sv. meši hvaležno spominjajo vseh dobrotnikov naše družbe. Dostavek: med dobrotniki na prvem mestu kaže račun Milostljivega kneza in škofa s svoto 5513 fl. Ured.

Iz Maribora. (Društva — učiteljski prepis.) Nekdajšnja živahnost v društvih je povsod precej otrpnila. Tudi pri nas ni boljše. Kat. polit. društvo zbog raznih vzrokov spi, le družba duhovnikov in tiskovno društvo napreduje. Prva ima 36.000 fl. premoženja in letos 1700 fl. na razpolago. Tiskovno društvo pa je že lani veselja čakalo se, da je njegov list: „Slov. Gospodar“ prvič dosegel znatno število 2000 naročnikov. Letos hoče stopinjo dalje narediti. Odbor je sklenil od julija t. l. naprej listu prilagati: $\frac{1}{2}$ — 1 pole „Cerkvene priloge“. Tako bo za gospodarstvene reči v listu več prostora na razpolago, pa tudi naše verske svetinje bodo našle obširnejšega obravnavanja in zagovarjanja. Slomšekove „Drobtinice“ bodo se prebudile k novemu življenju v novejši obliki. Komur je mar za utjevanje verskega prepričanja pri našem katoliškem slovenskem ljudstvu, za krepljenje katoliškega življenja, ta je v ljudno povabljen in nujno prošeu, naj časa toliko primerno podjetje podpira s besedo, denarjem in peresom! — G. dr. Elšnik je prosil za odpust iz službe inšpektorstva, kar se mu je tudi dovolilo za čas, ko bo preiskava tekla v njegove zadevi s g. Habjaničem, katerega toži pri c. kr. sodniji zaradi pregreška po § 312 k. n. Dne, ko sta se nasprotnika spopala, sicer ni bilo šole, pač pa je bila ura za poduk iz francoščine tako, da so te deklece čule ropot, gledale sokoba niso ne one pa ne učiteljice, ker je dr. Elšnik pisarnico prej zapustil. Zastran gospodične učiteljice, ki nadomestuje g. Janžekoviča, pravijo in so pripravi dokazati prijatelji Elšnikovi, da nje g. Habjanič ni nikoli zasačil pri drskanju na ledu in da ova gospodična ni nikdar zaradi drskanja šole zamenjala! Kedar bo pravde konec, ob jubljenju nam je natančnejše poročilo.

Iz Središča. (Potreba zdravnika.) Dne 13. febr. t. l. smo pokopali trgovkinjo D., ki je po groznem tridnevem trpljenju zavolj neugodnega obdobja umreti morala. Imela je sicer babico pri sebi, ki je pa vedno odlagala s poklicanjem potrebnega zdravnika. Še le, ko vidijo, da je nevarnost silna, pošljejo v 2 uri oddaljeni Ormož po zdravnika, k farnej cerkvi pa po duhovnika. Ko ta opravijo svojo sveto dolžnost, prideta 2 zdravnika iz Ormoža. Ali bilo je nje vse zamujeno. Nesrečna žena umerje kakih 20 ur pozneje ter zapusti bolnega moža in žalostne otročice. Tukaj bo gotovo marsikdo radoveden, zakaj v Središču nimajo zdravnika? Središče je trg, ki šteje svojih 1000 duš. Dodajmo faro Macensko, Mihalovsko, Bolfansko in domačo, pa je najmanj 5—6000 duš. Vsi ti kraji so v sili brez bližnje zdrav-

niške pomoči ter jo morajo hoditi iskat daleč v Ormož, Čakovec ali Varaždin. Kdo ali kaj je temu krivo, to je težko dopovedati. Bivši zdravnik g. Sklenica, ki žalostno živetari v Središču, pa ne sme bolnikov obiskavati, čeravno je marsikoga že rešil prerane smrti in živi veliko starcev, ki so njemu hvaležni, da umrli niso. Še mrličev mu ne zanjajo v pregled! Visoki gospodje jahajo po nekih nam neznanih paragrafih, ljudstvo pa umira brez zdravnika. Krava ti ni zadosti, ako si pozoveš zdravnika iz daljnih mest. Zato upamo, da se bo v Središču tukaj brž ukrenilo na boljše in dobimo zdravnika v trg!

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Ministerstvo popravljeno predstavilo se je državnemu zboru ter izpovedalo, da druga ne namerava, nego pomagati proračun za l. 1879. dognati ter skrbeti, da vse redno hodi postavno pot, dokler ne bo izvoljen novi državni zbor! Iz tega je razvidno, da imamo že sedaj premišljevali, koga bomo volili. Sviti cesar podajo se 27. febr. v Budimpešto, kder bodo 28. febr. začele zborovati delegacije, t. j. poslanci dunajskega in ogerskega državnega zbora, ter razgovarjati se o potrebah Bosne in Hercegovine. — Znamenito bilo je to, da je ove dni k cesarju došlo več najodličnejših Rumunov iz Erdeljskega: 1 nadškof, 2 škofa, 3 dekan, 1 general in 5 drugih gospodov, ki so prosili, naj sviti poglavar nikakor ne potrdi postave, ogerskemu zboru predložene, po kateri bi se morali vsi učitelji in učenci učiti magjarsčine. Cesar so rekli, da se nič ne bo zgodilo, kar bi pravice in mir narodov žalilo. Magjari so na srčne Rumune sedaj grozno srditi. Neizmerno žalostna nesreča zgodila se je na Čskem; od l. 762. znana topla voda v Toplicah je hipoma zginola; krivo je temu nespametno kopanje premoga v okolici; pretenke stene je prej nepoznana voda predrila, v naglici mnogo delavcev zalila, vse jame napolnila, ob enem pa žilo tople vode drugam prestavila. Blagostan mesta je v nevarnosti, premogove jame so uničene, 900 delavcev brez zaslužka, in ljudje se celó bojijo, da bo se vsa okolica z mestom vred in jegovimi krasotami pogreznila in spremenila v — jezero! Čudno, blizu tam se je pa zgodila še druga nesreča: neke druge velike premogove jame so se užgale in gorijo s strašnim ognjem. — V Celovcu bo 28. febr. volitev državnega poslance namesto odstopivšega Jehsernigga; to je pač odveč! V Beli peči na Kranjskem so pri tamošnji fužini delavci delo popustili, ker že 3 tedne nobenega plačila niso dobili. Ogerske dežele so magjarski poslanci v 10 letih spravili v grozno nesrečo, dolgovi so toliko najeli, da morajo davkeplačilec letos že samo za obresti šteti 98 milijonov — t. j. dežela rabota kapitalistom večidel Judom! Minister Szapari pravi, da bo treba dače pomnožiti, državna posestva pro-

dati — ali pomagano še ne bo; to se pa reče: treba je misliti na — krido!

Nova Avstrija. Novi žandarji — Seražanci jim je ime — spretno lovijo razbojnike in zasledujejo poskrito orožje, kojega so zopet mnogo nabrali blizu Jajca, Zvornika in Tuzle. Sedaj se pogovarja, koliko bo treba naših vojakov pustiti ondi za posadko in dalje katera mesta bi se naj spremenila v velike in močne trdnjave. Mnogo zanima ljudi, ali se bo šlo v Novipazar ali ne. Čudno pa je to, da se šopiri povsod magjarsčina, čeravno nje ondi živa duša ne umé, vse nakaznice in listnice (Korrespondenzkarten) so magjarske!

Vnanje države. Sv. oče Leon XIII. so po navadi novo izvoljenih papežev oklicali sveto leto, ki se začne 2. marca in traja do 2. junija. Ruski car Aleksander II. je proglasil pismo do vseh svojih podložnikov, kder jim naznanja, kako je slavno premagal Turke, kristijane osvobodil in s turškim sultanom sklenol mir. Kuga na Ruskem je uže znatno prenehala. General Loris-Melikov, kojega je car odposlal v Astrahan, je razumno in krepko vse ukazal, česar je treba bilo, da se kuga zatre. Iz Turčije začeli so ruski junaki vračati se domov, Bolgari pa se pripravljajo na boj zoper Turke, če bi ti hoteli brauniti združenje južne Bolgarije (Rumelije) s seve no; pravijo, da jih bo slavni Čraajev vodil. V Trnovi zboruje sedaj prva bolgarska skupščina ter se posvetuje, kako bi se vojska uredila, šole, banke in sodnije osnovala, železnice potegnile. Kedaj in koga bodo za kneza volili, to še ni nič znano. Črnogorski knez je ukazal, da mora vsak črnogorski otrok v šolo hoditi. Grki se niso hotli udeležiti vojske zoper Turka, zato pa tudi nič ne dobijo. Rumuni si svojijo močno šanco Arab-tabia blizu Sinsrije ter so se sprli z Rusi, ki jo hočejo Bolgarom pridobiti. Albanezi pa so se sprli s sultanom, ker jim je ta odličnega narodnjaka Sajd-bega ugrabiti dal in v Carigrad odgnati. Bismark hoče celó drugače gospodariti, kakor do sedaj in si je z liberalnimi poslanci čedalje bolj navskriž. On hoče socijalistične poslance: Fričaja in Haselmana, zapreti, liberalci mu pa tega nečejo dovoliti. Grdo za Nemce in liberalce pa je, da je poslanec Momsen, sicer slovit zgodovinar, tako pijan prišel v zbornico, da so ga komaj iz nje izvlekli. Angleži so res od sultana kupili otok Ciper, dali so 5 milijonov zanj! V Afriko pa odpošiljajo naglo pomoči, ki bo pa bržčas prepozno došla; kajti zmagonosni Cetevajo je vdrl v angleške pokrajine in grozno umarja in požiga. Šir-Ali ni umrl, ampak je le zbolel na poti v Rusijo, kder bi rad pomoči dobil zoper Angleže, ki so mu precej Afganistana uže vzeli, večidel s pomočjo denarjev, s podmitovanjem. V Marokanskem cesarstvu v Afriki so podložniki vzdignili se zoper svojega mohamedanskega poglavarja ter ga hočejo ubiti in vso njegovo rodbino iztrebiti. Vsa dežela je v neredu. Na otoku Haiti spuntali so se zamorski sužnji in delavci!

Za poduk in kratek čas.

Iz Gradca do Sarajeva.

(Dogodki iz življenja vojaškega duhovnika v bosenski vojski l. 1878.)

X. Proti poldnevu prikolobitali smo v skoro neznosljivej vročini v Doboju, t. j. v vojaški tabor na južnej strani tega mesta. In tu ta žalostni pogled! Na sredi je ležal suh, prepaden konj, ki je še semtertje glavo vzdignil in zadnjimi kopiti porital, dokler se nij v par minutah za vselej stegnil. Ne daleč od njega pa je trohnela tu kaka čeljust, tam kako bedro ali rebro. Smrad je bil hud. Med vojaki, kterih se je vse trlo, vladalo je živahno, nemirno, skoro nezadovoljno gibanje, ki nam je takoj naznanjalo, da okoli Doboja ne more vse v redu biti, se ne more vse povoljno vršiti. Stopil sem bil ravno raz voza in se v senco pod staro lesniko vlegel, ko mi pride nasproti vojaški duhovnik Szapary-jeve divizije g. Justin Bieliczky, poprej 10letni farni oskrbnik v Komornu na Ogorskem. Nij še preteklo dobrih 20 dnij, ko sva se v Oseku videla in poslovila, da ide on v Šamac in jaz v Brod. A v tem kratkem času kaka sprememba! Mož je bil bled, prepaden, od solnca ožgan in opečen, zraven pa spehan in gladen, da je bilo njegovo prvo vprašanje ne po zdravju, nego po skorji komis-bleba. Včerajšnji dan in nicojšnjo noč je brez odmora marširal s nekterimi častniki, da stopi pri Doboju preko Bosne ter se ugene turškim četam, ki so bile vedno za petami 20. diviziji. Temu oddelku se je gotovo najbujše godilo pri zasedenju Bosne. Imel je nalog iztočno stran okoli Tuzle, Zvornika in Kladanja pomiriti. Do Gračanice marširal je mirno. Tukaj pa so ga jeli že vstaši nadlegovati, dokler ga niso še pred Tuzlo v dolini vode Sprece z vso močjo zgrabili ter nazaj proti Gračanici in Doboju potisnili. Pri povratku so neusmiljeno po njem streljali iz kanonov in pušek. Bila je dne 13. avgusta krvava borba. Naši, dasi v zdatnej, občutljivej manjšini, branili so se hlabro, vitežko. Na severo-iztočnej strani od Doboja med rekama Spreco in Bosno leži precej dolga in široka visoravan (plateau), obraščena z debelimi, košatimi drevesi. Tukaj se je grof Szapary s šancami in nasipi zgradil, da mu sovražnik na nobeden način nij mogel do živoga. Od junaške obrambe te trdnjave, ktero so vojaki „Novo Plevno“ imenovali, bila je v resnici skozi 3 tedne osoda bosanske posadne armade odvisna. Prelilo se je tudi mnogo krvi. Tovarš Bieliczky nam je iz lastne skušnje nektare prav žalostne dogodke pripovedal. Bili smo ravno, rekli je, površno zagreblji 5 infanteristov in ednega oficirja, ko jamejo divjaki po našej saniteti (zdravniškem oddelku) pokati. Trajalo je gotovo 20 minut, prej ko smo si zamogli poiskati zavetja. Posebna nezgoda v tej vojski je ta, da nij nihčér varen pred svincom, bodi zdravnik ali duhovnik, bodi nosilec ali varuh